

ESETTÁR*)

MAGÁNJOG.

1. Mt. 227. §. — Tartás ingyenességének védelme. — Jogszabály, hogy a törvényes tartásra kötelezettek körén túl a tartás ingyenességének védelme nem áll fenn. Ebből foly, hogy a törvényes tartásra kötelezettek körén kívül álló részéről teljesített tartás ellenértékének érvényesítése esetében az adva volt ténykörülményekből kell a fennforgott jogállapotot meghatározni.

K. A fellebbezési bíróság ténymegállapítása szerint a felperes az alpereseknek, akik közül a II. r. alperes a testvére, mintegy 8 hónapos Róza nevű gyermekét az 1897. évben, mivel a szülők rossz anyagi körülmények között voltak és még több gyermekök volt, tartásra magához vette, amíg a szülők vagyoni helyzete megjavul. A szülők vagyoni helyzete nem javulván, a felperes — a keresetlevélből kitetszően — nem akarta a tartásra átvett gyermeket a nyomoruságba kidobni s ezért azt továbbra is magánál tartotta a nevezett gyermek 16 életkoráig, az 1912-ik évig, amikor is a tartási viszony megszűnt.

A magyar királyi Kúria a fellebbezési bíróság téves jogi álláspontját figyelmen kívül hagyva és az előre bocsátott jogszabályra tekintettel a felperes tényelőadásából, arra való tekintettel, hogy a gyermeket 16 éven át tartotta a nélkül, hogy a szülőktől ez idő alatt a tartásért bármit is követelt volna és hogy a tartási igényét annak esedékessé váltától kezdve hosszú időn át (15 év) nem érvényesítette, — következtetéssel állapítja meg, hogy a törvényből folyó tartásra kötelezettek körén kívül álló felperes annak idején ingyenesen vállalta az alperesek említett leánygyermekének tartását s ez ingyenes tartás önként vállalásából foly, hogy a felperes az alperesek vagyoni helyzetében az utóbbi 1923/6. években beállott kedvező változás dacára sem igényelheti a tartás ellenértékét.

Ezekhez képest a fellebbezési bíróság elutasító ítélete helytálló s ezért a felperest alaptalan felülvizsgálati kérelmével elutasítja. (1931. okt. 6. — P. III. 6998/1930.)

2. Mt. 379. §., 1877: XX. t.-c. 20. §. és 113. §. ut. bek. — Kiskoru visszteher nélküli ügylete. — A gyámsági törvénynek az ingyenes juttatást érvénytelenség terhe alatt — tiltó szabályait a bírói gyakorlat úgy értelmezi, hogy nemcsak a teljesen visszteher nélküli ügyleteket tekinti még gyámhatósági jóváhagyás ese-

*) A Grill-féle Uj Döntvénytár 1932. év második felében megjelenő XXIV. kötetének előkészített anyagából, a szerkesztők (Dr. Isaák Gyula, Dr. Nizsalovszky Endre, Dr. Petrovay Zoltán és Dr. Téry Béla) hozzájárulásával.

Rövidítések: Cst. = Csódtörvény. K. T. = Kereskedelmi Törvény. Mt. = Magyarország Magánjogi Törvénykönyvének javaslata. Pp. = Polgári Perrendtartás. Tvt. = A tisztességtelen versenyről szóló törvény.

tében is érvénytelennek, hanem azokat is, amelyeknél a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között, a kiskorú hátrányára a közönséges életfelfogáshoz mért aránytalan különbség mutatkozik.

K. A perben meghallgatott törvényszéki orvos szakértői véleménye szerint a baleset folytán a felperes egy éven át teljesen munka- és keresetképtelen volt, két éven át 50%-os, négy éven át 25%-os és még egy éven át 15%-os munka és kereset képességet szenvedett.

Alperes pedig 1920. évi július hó 9-én csak mintegy 80 pengőnek megfelelő értékű 2000 papírkoronát fizetett be a kiskorú teljes kártalanítására a gyámpénztárba.

Mínthogy az alperes által szolgáltatott ez a kártérítés a felperest ért károsodás mérvéhez képest aránytalanul csekély, teljesen jelentéktelen s nem vitás, hogy a felperes a nagykorra jutásakor részére kiutalt összeget nem fogadta el, s így nem lehet vélelmezni azt, hogy az egyességet cselekvő képességének elérével jóváhagyta, a felperes kártalanítása tárgyában létrejött egyesség a felperesre gyámhatósági jóváhagyás dacára sem kötelező. (1877: XX. t.-c. 113. §. ut. bek.)

A m. kir. Kúriának a P. H. T.-ba felvett 192. sz. elvi határozata szerint azonban a vaspálya üzemében szenvedett kár megtérítési kötelezettségének elismerése után is a balesetből származtatott igény tekintetében nem az általános magánjogi, hanem az 1871. évi XVIII. t.-c.-ben megállapított elévülési idő a mérvadó.

A kártérítési igénynek a baleset napján megkezdődött elévülését az egyesség megkötése 1920. április 22-én félbeszakította. E naptól kezdve a balesetből eredő kárigények érvényesítését, illetőleg az elévülés újból kezdődött; s mínthogy a felperesnek a kiskorúsága alatt törvényes képviselője volt, s így annak tartama alatt az elévülés nem szünetelt, a keresetnek 1927. évi augusztus hó 18. napján történt kezdéséig a törvényes három évi elévülési idő letelt.

S mínthogy az alperes az elévülés kifogásával élt, — meg kellett állapítani, hogy felperesnek kárigénye az alperessel szemben elévült. (1931. okt. 27. — P. II. 4909/1929.)

3. Mt. 499. §. — Telekkönyvi tulajdonos igénye az ingatlan birtokára. — A telekkönyvi tulajdon jogot ad az ingatlan birtokának az igénylésére azzal szemben, aki azt jogcím nélkül, vagy nem olyan jogcímen birtokolja, amely a tulajdonossal szemben is hatályos. (K. 1931. okt. 7. — P. V. 6756/1929.)

4. Mt. 512. §. — Ingatlan kétszeri eladása esetében jóhiszemű telekkönyvi szerzés fogalma. — I. Általános jogszabály, hogy a rosszhiszemű szerzővel egyenlő elbánás alá esik az, aki abban a tekintetben, hogy a szándékolt jogügylet harmadik személy jogos igényét meg ne sértse, gondatlansággal jár el, mert ugyancsak jogszabály, hogy a jogügyletek megkötésénél mindenki azt a gondosságot tartozik kifejezni, amelyet az adott viszonyok közt az élet felfogása szerint rendes embertől általában elvárnak.

— II. Az ingatlant megvásárolni kívánó felet a saját érdekében terheli az a köteles gondosság, hogy megtekintse azt a telekkönyvet, amelyben a megvenni kívánt ingatlan foglaltatik, s ha nem tekinti meg, vagy oly megbizottat választ, aki a megtekintést kellő gondossággal nem eszközöli, úgy ennek következményét ő tartozik viselni. E következményeknek az a lényege, hogy a telekkönyvet meg nem tekintő fél olyannak minősül, mint aki a telekkönyvet tényleg megtekintette s a telekkönyvi bejegyzés vagy feljegyzés alapjául szolgáló iratok tartalmát az adásvételi szerződés megkötésekor ismerte.

K. A 36. számú elvi határozatban is felhívott jogszabályok szerint a jogok szerzésére irányuló jogügyleteknél a szerző jóhiszeműsége kívánatik meg, aminek hiányában a szerzés rosszhiszeműnek tekintendő s amennyiben a szerzés rosszhiszemű, a kötött jogügylet, az az által jogaiban sértett harmadik személy irányában hatálytalan s mint ilyen megtámadható.

Az is általános jogszabály, hogy a rosszhiszemű szerzővel egyenlő elbánás alá esik az, aki abban a tekintetben, hogy a szándékolt jogügylet harmadik személy jogos igényét meg ne sértse, gondatlansággal jár el, mert ugyancsak jogszabály, hogy a jogügyletek megkötésénél mindenki azt a gondosságot tartozik kifejtetni, amelyet az adott viszonyok közt az élet felfogása szerint rendes embertől általában elvárnak.

Abban a kérdésben, hogy a jelen perben felmerült adatok e jogszabályok alkalmazhatására alapot szolgáltatnak-e, felülvizsgálattal meg nem támadott, irányadó tényállás az, hogy a felperes, M. Ernő és nejétől 1919. évi szeptember hó 19-én megvásárolta az akkor még utóbbiak telekkönyvi tulajdonaként bekeblezett perbeli ingatlant.

Eladók az ingatlan telekkönyvi tulajdonjogát szolgáltatni vonakodtak, ezért felperes az eladók ellen az ingatlan tulajdonjogának megítélése iránt késedelem nélkül pert tett folyamatba.

Ezt a pert a felperes 1919. december 16-án a telekkönyvi hatóságnál feljegyeztetni kérte, a törökbálinti 1208. sz. betétben B. 23. sorszám alatt foganatósított feljegyzés bizonyítása szerint azonban a telekkönyvi hatóság öt perfeljegyzés iránti kérelmével elutasította és az elutasítás jogerőre emelkedvén, B. 24. sorszám alatt az elutasított feljegyzést 1920. évi február 20-án törölte.

Irányadó tényállás az is, hogy a feljegyeztetni kért per folyama alatt M. Ernő és neje, a felperesnek már eladott ingatlant 1920. évi június hó 20-án újból eladták anyjuknak, illetőleg anyósuknak, özv. dr. M. Lipótné-nak, akinek javára az ingatlan tulajdonjoga 1920. évi július hó 15-én be is kebelezetett, minek folytán a felperes a M. Ernő és neje ellen indított perbe alperesként özv. M. Lipótnét szintén perbe vont a és az e perben hozott jogerős bírói döntések alapján mindhárom nevezett alperes arra köteleztetett, hogy a perbeli ingatlan tulajdonjogát a felperesnek szolgáltatassák.

Irányadó tényállás ezenfelül, hogy az említett per folyama alatt özv. M. Lipótné a tulajdonába került ingatlant az 1922. évi június hó 16-án kelt adásvételi szerződéssel a jelen perbeli alpereseknek adta el s e szerződés

alapján a perbeli ingatlan tulajdonjoga 1922. évi július 12-én a B. 27. alatti rangsorban az alperesek javára bekebelezettetett.

E tényállásból nyilvánvaló, hogy az alperesek tulajdonszerzését megelőzően az általuk megvett ingatlanra vonatkozóan a telekkönyv a B. 23. sorszám alatti feljegyzést tartalmazta.

Az ingatlant megvásárolni kívánó felet a saját érdekében terheli az a köteles gondosság, hogy megtekintse azt a telekkönyvet, amelyben a megvenni kívánt ingatlan foglaltatik, s ha nem tekinti meg, vagy olyan megbízottat választ, aki a megtekintést kellő gondossággal nem eszközli, úgy ennek következményét ő tartozik viselni. E következményeknek az a lényege, hogy a telekkönyvet meg nem tekintő fél olyannak minősül, mint aki a telekkönyvet tényleg megtekintette s a telekkönyvi bejegyzés vagy feljegyzés alapjául szolgáló iratok tartalmát az adásvételi szerződés megkötésekor ismerte.

Ily körülmények közt az veendő irányadóul, hogy az alperesek az adásvételi szerződések megkötésekor a B. 23. sorszámú feljegyzést s az annak alapjául szolgáló telekkönyvi iratokat ismerték.

E tudomás következtében az alperesek sikeresen nem hivatkozhatnak arra, hogy ők kellő gondossággal jártak el abban az irányban, hogy az általuk megkötni szándékolt adásvételi ügylet a felperesnek a perbeli ingatlanra jogos igényét nem sérti.

A B. 23. számú feljegyzésből ugyanis kitűnik, hogy a felperes az alperesek által megvásárolni szándékolt ingatlan tulajdonjogának megítélésére iránt pert indított.

A telekkönyvi betétből, különösen pedig a 6702/1919. tkv. számú végzésből az alpereseknek arról is meg kellett győződnie, hogy a felperes ezt az igényét a perbeli ingatlan telekkönyvi tulajdonosával kötött adásvételi szerződésre alapítja, hogy továbbá a tkvi hatóság a perfeljegyzést abból az okból tagadta meg, mert a feljegyeztetni kért per a tulajdonjog megítélését célozza, holott a 11. számú döntvény szerint csak a tkvi rdts. 148. §-a szerinti törlési pert lehet feljegyezni.

A 6702/1919. tkvi sz. végzésből ezen felül meg kellett győződnie az alpereseknek arról is, hogy a telekkönyvi hatóság a fel nem jegyzett pert további eljárás céljából a pestvidéki kir. törvényszékhez áttette.

Mindezeknél fogva az alperesek nem lehettek abban a hiszemben, hogy felperes kereseti igényének jogalapja egyáltalán nincs, hogy tehát az általuk megkötni szándékolt adásvételi szerződéssel a felperes jogos igényét meg nem sértik.

Ily körülmények közt pusztán azon az alapon, hogy a telekkönyvi hatóság a felperes perfeljegyzés iránti kérelmét az ő vételüket 2 és fél évvel megelőzően elutasította s hogy ez az elutasítás jogerőre emelkedett, az alperesek alaptalanul vitatják, hogy e tények az ő gondatlanságuk fennforrását kizárják.

A perfeljegyzés elutasítása ugyanis nyilvánkönyvi okokból történt. Ez az elutasítás felperes által M. Ernő és nejével kötött adásvételi ügylet érvényességét vagy joghatályosságát nem érintette és el nem bírálta.

Ez az elutasítás tehát nem mentette fél az alpereseket a fennforgó kö-

rülmények közt a rendes embertől az élet felfogása szerint elvárható az alól a gondosság alól, hogy az adásvételi szerződésük megkötése előtt ne tájékozódjanak megfelelő módon az iránt, hogy a telekkönyvi hatóság által a Ppé. 12. §-a alapján a perbirósághoz áttett, fel nem jegyzett pernek mi a sorsa.

Ez esetben pedig az alpereseknek módjuk volt meggyőződni arról, hogy a felperes keresetének alapjául szolgáló adásvételi szerződés tényleg létrejött s hogy a felperes a M. Ernő és neje ellen tulajdonjog megítélése iránt indított perben harmadrendű alperesként özv. dr. M. Lipótnét még 1921. évi október hó 14-én perbe vonta s ekként annak a tulajdon szerzése is megtámadtatott, akivel az alperesek ezt követően az adásvételi szerződést megkötötték.

A gondosságnak az alperesek részéről fennforgott e hiánya s annak következtében, hogy az alperesek a felperesnek az ő adásvételi szerződésüket megelőző korábbi szerzéséről a kifejtettek szerint tudtak vagy csak a köteles gondosság elmulasztásával nem tudtak, — alkalmazást nyer a jelen esetben a fentebb felhívott jogszabályoknak az a rendelkezése, amely szerint az alperesek adásvételi ügylete az általa jogaiban sértett felperes irányában hatálytalan.

E hatálytalanságnak pedig az a jogi következménye, hogy az alperesek részéről történt telekkönyvi előbszerzés nem akadályozza annak, hogy a felperes mint első vevő — az ő eladói és ezek rosszhiszemű jogutódai, özv. M. Lipótné ellenében megítéli tulajdoni igényének telekkönyvileg is érvényt szerezzen.

Nem sért ennél fogva anyagi jogszabályt a fellebbezési bíróságnak az az ítéleti döntése, amellyel feljogosította a felperest arra, hogy az ítélet alapján a perbeli ingatlanra vonatkozó tulajdonjogának a bekebelezését az alperesekkel szemben kérhesse.

Az alperesek e ponton tehát jogszabálysértést alaptalanul panasznak.

Az irányadó tényállásra alapított e döntés helyességét nem érinti az, hogy egyéb tények és következtetések alapján helyesen állapította-e meg a fellebbezési bíróság az alperesek rosszhiszeműségét.

Minélfogva azok a felülvizsgálati támadások, amelyek azt sérelmezik, hogy a rosszhiszeműségnek egyéb alapokon történt megállapítása jogszabály sértéssel történt, az ügy lényegét nem érinti. (1931. nov. 18. — P. V. 2291/1931.)

5. Mt. 563. §. — Ingó tulajdonának szerzése. — Magánjogi szabályaink értelmében, ha az átruházott dolog nem volt az átruházó tulajdona, a szerző az átruházott dolog tulajdonjogát nem szerzi meg abban az esetben, ha a szerző a dolgot ingyenesen szerezte, vagy ha nincs jóhiszeműség, avagy ha a dolog birtokát, a tulajdonostól erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával, vagy egyébként beleegyezése ellenére jogtalanul vonták el. (K. 1931. okt. 27. — P. V. 1481/1930.)

6. Mt. 932. §. — Telekkönyvön kívüli tulajdonszerzés. —

Igaz ugyan az, hogy ingatlanra a jogügylet útján való tulajdonszerzés, teljes hatállyal, csak telekkönyvi bekebelezés útján történhetik, ámde a telekkönyvön kívüli tulajdonszerzés sem semmis, így érvényesíthető a szerződő felek között, és azokkal a nyilvánkönyvi szerzőkkel szemben is, akik tudták, vagy kellő gondosság mellett tudhatták azt, hogy az ingatlannak tulajdonjogát: harmadik személy telekkönyvön kívül megszerezte. (K. 1931. okt. 14. — P. V. 8109/1929.)

7. Mt. 937. §. — Örökhagyó ellen foganatosított tulajdonjogi bekebelezés törlése iránt az örökös részéről indított per. Az örökösnek ugyan általában megvan az a joga, hogy az örökhagyó ellen foganatosított tulajdonjogi bekebelezéseket törlési perrel megtámadhassa, de csak annyiban, amennyiben e bejegyzéseket az örökhagyó is jogosan megtámadhatta volna.

K. A fellebbezési bíróság ítéletében előadott s a Pp. 534. §-a értelmében irányadó tényállás alapul vétele mellett helyes a fellebbezési bíróságnak az az álláspontja, hogy a felperes eredeti érvénytelenség alapján az I—III. rendű alperesek tulajdonjogásak bekebelezésére vonatkozó telekkönyvi bejegyzéseket, a tkvi rdts. 148. §-ában szabályozott kitörlési kéréssel megtámadni nem jogosított s hogy a nem igazolás folytán törölt tulajdonjogi előjegyzése visszaállítására vonatkozó kereseti kérelem is, a tkvi rdts. 103. §-a szerint a törvényes alapot nélkülözi.

Helyes a fellebbezési bíróságnak a jogi döntése a részben is, hogy a felperes, mint a férjének örököse nem támadhatja meg, az adott esetben törlési perrel az I—III. rendű alperesek javára szóló tulajdonjog bekebelezéseket.

Az örökösnek ugyan általában megvan az a joga, hogy az örökhagyó ellen foganatosított tulajdonjogi bekebelezéseket törlési perrel megtámadhassa, de csak annyiban, amennyiben e bejegyzéseket az örökhagyó is jogosan megtámadhatta volna.

Ámde a tényállás szerint az örökhagyó a P. 2856/1921. számú perben kötött bírói egységben, az ottani keresetben érvényesített igényéről, a saját személyére nézve lemondott s kijelentette, hogy „a kereseti ingatlanokra a jövőben sem fog tulajdoni igényt támasztani”.

Az örökhagyónak pedig e joglemondást tartalmazó nyilatkozata a jogutódját is köti, ezért helyes a fellebbezési bíróságnak az a jogi következtetése, hogy a felperes az I—III. rendű alperesek javára történt tulajdoni bekebelezések jogi érvényességét, a bírói egység folytán, mint az elhalt férjének örököse sem támadhatja meg. (1931. okt. 22. — P. V. 8417/1930.)

8. Mt. 949. §. — Szerződés létrejövetele. — A m. kir. Kúria 27. számú jogegységi határozatában megnyilvánuló az az álláspont, amely az okiratban felveendő kellékeknek az érvényesség szempontjából szükséges legkisebb mértékét megszabja, nem zárja ki azt, hogy akár a felek kikötése alapján, akár az ügylet

különleges természete vagy célzata alapján, az ügylet olyan további érvényességi feltételei is vizsgálat alá vétessenek, amelyekre nézve az okiratba foglalás kényszer fenn nem áll, tehát szóbeli úton is érvényesen létesíthetők.

K. A nem vitás tartalmú A. jelű ideiglenes szerződés szerint az ügylet tárgyát szolgáló ingatlan vételárát a felek 8000 pengőben határozták meg s ennek kifizetése tekintetében abban állapodtak meg, hogy a vevő alperes a felpereseknek a Somogy megyei Takarékpénztárban fennálló 19.000 pengő tartozásából 1929. évi december 20-iki hatállyal ennek megfelelő összeget átvesz.

A tartozás átvállalás módozatait, valamint azt illetően azonban, hogy minő következményekkel jár az, ha a hitelező pénzügyet az alperes által nyújtott — és a felperesek előtt is ismeretes — biztosítékok mellett a tartozás átvállalásához és a felpereseknek az alól mentesítéséhez hozzá nem járul, a felek között végleges megállapodás sem a szerződés kiállításakor, sem utóbb nem létesült és amint azt az elsőbíró ítéletéből irányadónak elfogadott tényállás igazolja, erre nézve a felek végleges megegyezésre akkor sem jutottak, midőn előbb a tartozás átvállalásához való hozzájárulás céljából a Somogy megyei Takarékpénztárnál, utóbb pedig megfelelő költsön folyósítása céljából a Kaposvári Banknál eljárak.

Ilyen tényállás mellett megfelel az anyagi jognak a fellebbezési bíróságnak az a döntése, amellyel a felpereseket a szerződés teljesítésére irányuló keresetükkel elutasította.

Az adott esetben ugyanis a vevő részéről kötelezett ellenszolgáltatás teljesítése főképpen az ügyletkötésben részt nem vett harmadik személynek az elhatározásától függött és amíg egyrészt erre nézve a felek a szerződéskötéskor egyaránt bizonytalanságban voltak, addig másrészt az, eladó, felpereseknek tudomásuk volt afelől, hogy az alperes a hitelező pénzügyet hozzájárulása nélkül az ellenszolgáltatást teljesíteni nem lesz képes.

Ha tehát ebben az esetben az ideiglenes szerződésnek az érvényessége ellen az alaki kellékek hiánya okából alapos kifogás nem is vehető fel, mert abból a m. kir. Kúria 27. számú jogegységi határozatának megfelelően az ügyletkötő felek személye, a vétel tárgya és a vételárra vonatkozó megegyezés kétségtelenül kitűnik, annak az alapján a felperesek az alperest a teljesítésre még sem szoríthatják azért, mert viszont az is kétségtelen, hogy a vitatott ügylet a felek között létrejöttnek mindaddig még sem tekinthető, amíg az előbb kiemelt kérdésben — amely a feleknek az ügylethez fűződő kölcsönös és lényegbe vágó érdekeit akkor is megghiusíthatja, ha a teljesítésre a maguk részéről egyaránt készek — megállapodásra nem jutottak.

A m. kir. Kúria 27. számú jogegységi határozatában megnyilvánuló az az álláspont, amely az okiratban felveendő kellékeknek az érvényesség szempontjából szükséges legkisebb mértékét megszabja, nem zárja ki azt, hogy akár a felek kikötése alapján, akár az ügylet különleges természete vagy célzata alapján, az ügylet olyan további érvényességi feltételei is vizsgálat alá vétessenek, amelyekre nézve az okiratba foglalás kényszer fenn nem áll, tehát szóbeli úton is érvényesen létesíthetők.

Minthogy pedig az irányadó tényállás szerint az okirat kiállítása után folytatott tárgyalások alkalmával a tartozásátvállalás módzatai tekintetében a hitelező által szabott feltételek alapján az ügyletkötő felek megegyezésre jutni nem tudtak, felpereseknek a keresettel érvényesített igény elutasítása miatt előterjesztett panasza a kifejtettek szerint alaptalan. (1931. okt. 14. — P. IV. 2802/1931.)

9. Mt. 972. §. — Törvénybe ütköző szerződés. — Törvénybe ütközik és semmis az a szerződés, amelyben a honvédség tagja arra kötelezi magát, hogy más részére — nem az 1918: XXII. t.-c.-ben megjelölt követelés kielégítésére — havi nyugdíjának a felét fogja banknál nyitandó folyószámlára befizetni, amennyiben a nyugdíja folyósíttatik.

K. Az 1918. évi XXII. törvénycikk 8. §-ának a rendelkezése szerint, amelyet a 88.505/1924. szám alatt kibocsátott pénzügyi miniszteri rendelet a m. kir. honvédség tagjaira és nyugdíjasaira is kiterjesztett, a közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok, valamint a m. kir. honvédségnek tagjai és nyugdíjasai hivatali járandóságából és nyugdíjából csak a törvényben meghatározott követelések tekintetében lehet kielégítést szerezni, illetve ezekre a járandóságokra végrehajtás, engedményezés vagy elzálajosítás útján vagy más módon jogokat szerezni.

A peres szerződés szerint az alperes azt jelentette ki, hogy a felperes részére havi nyugdíjának a felét fogja a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál nyitandó folyószámlára befizetni, amennyiben a nyugdíja folyósíttatik. A szerződésnek ebből a szövegéből nyilvánvaló, hogy az alperes a fizetést a még megállapítás alatt álló nyugdíjából igéri és a kötelezéssel a nyugdíjat terheli meg.

A törvénynek idézett rendelkezése azt célozza, hogy a közszolgálati alkalmazottak és a honvédség tagjai adósságcsinálással meg ne terheljék járandóságaikat és ekként el ne vonják a járandóságaikat attól a céljától, hogy az hivatali állásuknak és rangjuknak megfelelő megélhetésük biztosítására szolgáljon. A peres szerződésnek a nyugdíj felének fizetését ígérő tartalma azonban ennek a célnak ellene mond és így az alperes a szerződéssel oly kötelezettséget vállalt és abból folyóan oly jogot biztosít a felperesnek, amelyet a törvénynek idézett tartalma megtilt.

A peres szerződés ennél fogva a törvénybe ütközik, mint ilyen semmis és belőle a felperes jogokat nem származtathat és bírói úton nem érvényesíthet.

Az anyagi jog ellenére járt el ennél fogva a fellebbezési bíróság, amidőn az alperest a peres okiratba foglalt ígéret alapján fizetésre kötelezte. (1931. okt. 8. — P. III. 7541/1930.)

10. Mt. 1002. és 1550. §. — Szolgálati szerződési nyilatkozat megtámadása a munkaadó részéről az alkalmazott iskolai bizonyítványának érvénytelensége miatt.

K. A szolgálati rendtartás 5. §-ának A. alatti pontja értelmében az alperes szolgálatába való felvételhez különös minősítésként megkívántatik

a tisztviselőknél a Kereskedelmi Akadémiának (felsőkereskedelmi iskolának) vagy azzal egyenrangú kereskedelmi intézetnek az elvégzése, avagy középiskolai érettségi bizonyítvány. A szolgálati rendtartásnak a rendelkezéseit a felperes külön írásbeli nyilatkozatban szolgálati viszonyára kötelezőkül elismerte és azok elfogadása alapján nyilatkoztatta ki az alperes szolgálatába lépésre való készségét. Felperes tehát nem lehetett kétségben az iránt, hogy a szolgálati szerződés megkötésénél az alperes akaratelhatározására a döntő az volt, hogy a felperesnek megvan-e az előirt elméleti képzése vagy sem. Az ügyletkötő akaratelhatározására döntő körülményre vonatkozó tévedése pedig a szerződési nyilatkozatnak a megtámadására alapul szolgálhat.

Helyes a fellebbezési bíróságnak az a megállapítása, hogy az alperesnek ezt a tévedését a kereskedelmi iskolai érettségi vizsga letételéről kiállított érvénytelen bizonyítvány bemutatásával maga a felperes okozta; és pedig még akkor is, ha azt az érvénytelen bizonyítványt a felperes nem magának az alperes bank képviselőjére hivatott szervének, hanem a Magyar Állami Jegyintézetnek mutatta be, amelynek a szolgálatából az alperes a felperest átvette; mert ebben az esetben is tudnia kellett a felperesnek, hogy az alperes a Magyar Állami Jegyintézettől átvett és ehhez az intézethez annakidején a felperes által benyújtott iratok alapján állapítja meg, hogy a felperes a szolgálatba való befételhez megkívánt általános és különös feltételeknek megfelel-e vagy nem.

Minthogy ezek szerint az alperes a szerződési nyilatkozatát jogos alapon támadta meg, ez a jognyilatkozat a megtámadás következtében visszahatóan érvénytelenné vált. A felperes szolgálati szerződését tehát úgy kell tekinteni, mintha az meg sem kötöttet volna. Ennek a megállapítása végett fegyelmi eljárás foganatba tételére szükség nem volt, mert a szolgálati szerződés érvénytelenségének a megállapítása nem azonos jelentőségű az érvényesen létrejött szolgálati jogviszony felbontásával és ezért a szolgálati jogviszony megszüntetésére a szolgálati rendtartás értelmében irányadó szabályok az érvénytelenség megállapítására nem nyernek alkalmazást.

A szolgálati szerződés érvénytelenségének a megállapításából folyik, hogy a felperes az alperestől az érvénytelen szerződés alapján semmiféle szolgáltatást, így tehát felmondási időre járó illetményeket, avagy végkielégítést sem követelhet. A felperes az előző állapot helyreállításaként csak az általa az alperesnek nyújtott szolgáltatás értékének a megtérítését követelhetné, ha annak az értéke, az alperestől kapott szolgáltatásokban már meg nem térítettet volna. (1931. nov. 3. — P. II. 7834/1929.)

11. Mt. 1002. §. — Tévedés. — Az a körülmény, hogy a szerződő felek valamelyike a szerződés megkötésénél tévedett, a szerződést egymagában nem teszi semmissé, hanem csak feljogosítja a tévedőt, hogy bizonyos előfeltételek alatt szerződési nyilatkozatát megtámadja. Rendszerint ilyen előfeltétele a megtámadhatóságnak, hogy a tévedést a másik fél okozta, vagy a szerződéskötésnél felismerhette legyen. (Kt. 1931. nov. 11. — P. VII. 1992/1931.)

12. Mt. 1006. §. — Megtévesztés. — A megtévesztő fél az általa okozott tévedés felismerése előtt létesült egységre mint a jogviszony megtámadását megszüntető körülményre jóhiszeműség hiányában sikerrel nem hivatkozhatik. (K. 1931. okt. 29. — P. IV. 2551/1930.)

13. Mt. 1055. §. — Főkötelezettség nem teljesítése eseteire ígért kötbér. — Az a kötbér, amelynek fizetését arra az esetre kötelezték, ha az adós a főkötelezettséget éppen nem, vagy nem kellően teljesíti, csak akkor igényelhető, ha az adós a főkötelezettség teljesítése körül neki felróható késedelmet, mulasztást tanúsít. Nem igényelhető tehát az ily kötbér, — ha és amennyiben a főkötelezettségnek az adós részéről történt be nem tartása, a hitelező megelőző szerződésellenes ténykedésének a következménye. (K. 1931. nov. 25. — P. V. 6539/1929.)

14. Mt. 1084. §. — Szolgáltatás teljesítésének módja. — Az az ügyleti fél, aki a részletekben teljesítendő szolgáltatás előzően lejárt részét a kötelezett félre nézve hátrányos, de ez által szerződésszerűnek elfogadott teljesítési módozat szerint igényelte és megkapta, a később lejárt szolgáltatás teljesítését az adós által ellenzett eltérő más módozat szerint nem követelheti, még akkor sem, ha az előzően alkalmazott módozat szerinti teljesítés ezuttal már reá nézve jár hátránnyal.

K. Abban a perben, amelyet a felperes az alperes ellen a díjlevél alapján a követelés korábban esedékessé vált $\frac{1}{2}$ -ad része erejéig előzően lefolytatott, a felperes azt kérte, hogy az alperes a díjlevél értelmében irányadó búzamennyiségnek a *fizetés napján jegyzett* tőzsdei középára szerinti értékében marasztaltassék.

Az alperes az értékszámítás e módja ellen kifogást nem emelt. Az ott eljárt bíróságok idevonatkozó vita hiányában nem is döntöttek tehát abban a kérdésben, hogy abban az esetben, ha a díjlevélben közvetve meghatározott esedékesség napján az alperes nem teljesít, a búza egyenértékének a kiszámításánál árcsökkenés esetén az esedékességnek, vagy pedig a fizetésnek a napja veendő-e irányadóul.

Alappal vitatja ennél fogva a felülvizsgálati kérelmében a felperes, hogy a most kiemelt vitás kérdésben ebben a perben történt felvetésével szemben nem állhat meg az a kifogás, hogy mivel az előző perben az értékiszámításnál irányadó időpont a fizetés napjában van jogerősen meghatározva, az előző ítéletek joghatálya útjában áll ebben a perben is az eltérő kiszámítási mód alkalmazásának.

Egyebekben azonban a felülvizsgálati kérelmet nem találta a m. kir. Kúria alaposnak.

A díjlevél nem vitás tartalma szerint ugyanis a benne „kikötött tiszteletdíjak értékéül a búza a budapesti tőzsdén és a *fizetés napján jegyzett* középminőségű árunak középára vétetik”. A kikötött tiszteletdíj „harmadik harmada az első bírói ítéletől két év múlva esedékes”.

A felperes abból indulva ki, hogy a díjlevélnek a fizetési értékszámításra és az esedékességre vonatkozó fenti kettős meghatározása ellenére is csak azt lehet következtetni, hogy a felek az esedékesség időpontjának meghatározásával egyszersmind az ezzel egybeeső fizetési kötelezettséget is megállapították, a fellebbezési bíróság rendelkezését jogszabálysértőnek amiatt vitatja, mert jogszerűnek vette az alperes amaz eljárását, hogy a kikötött díjnak 1925. évi december 28-án esedékessé vált harmadik harmadrészét 1929. évi szeptember 27-én az ezen a napon volt tőzsdei középár alapulvételével fizette; vagyis az esedékesség napja szerinti átszámításhoz képest az ő részére 2849 pengő 67 fillérrel kevesebbet fizetett.

A felperes álláspontja szerint ugyanis az anyagi jog helyes alkalmazása és a méltányosság sem enged meg olyan értelmezést, ami azt teszi lehetővé, hogy az adós a hitelező kárára kedvezőbb helyzetbe jusson akkor, ha fizetési kötelezettségének késedelmesen tesz eleget.

Kétségtelen, hogy annak, hogy a fizetendő ügyvédi munkadíj összegét nem készpénzben, hanem az elért eredmény mértékéhez igazodó búzamennyiség árában határozták meg, az volt a célja, hogy a felperes a pénzürtékcsökkenés abban az időben már általában ismert hátrányát magától elhárítsa.

Felek azonban megegyezően adták elő, hogy a díjnak az előző perben érvényesített első harmada 1923. szeptember 29-én, második harmada pedig 1924. június 4-én vált esedékessé.

Ennek ellenére a felperes a különböző időben esedékessé vált két első harmadrészre irányuló kereseti követelését csupán az 1925. évi június 25. napján benyújtott keresettel érvényesítette akként, hogy az átszámítás időpontját maga is a fizetés, nem pedig az esedékesség napjában kérte meghatározni.

Az átszámítás e módja ellen alperes az előző perben kifogást nem emelt annak ellenére, hogy reá nézve ez a mód a felperes felülvizsgálati kérelme szerint is bizonyos többletet eredményezett.

Az előző perben tehát az okiratnak itt már vitás rendelkezését maguk a peresfelek egyezően értelmezték akként, hogy az átszámítás a fizetés időpontja szerint történjék és a meghozott jogerős ítélet alapján a fizetés valóban ilyen átszámítás mellett is történt.

Maguknak a peresfeleknek a most kiemelt egyező értelmezéséből kiindulva is helyesen jutott tehát a fellebbezési bíróság ahhoz az álláspontjához, hogy a felperes a keresetbe vett értékkülönbözöt megtérítését az alperestől sem az anyagi jog alapján, sem a méltányosság indokából nem követelheti.

Az az ügyleti fél ugyanis, aki a részletekben teljesítendő szolgáltatás előzően lejárt részét a kötelezett félre nézve hátrányos, de ez által szerződésszerűnek elfogadott teljesítési módozat szerint igényelte és megkapta, a később lejárt szolgáltatás teljesítését az adós által ellenzett eltérő más módozat szerint nem követelheti, még akkor sem, ha az előzően alkalmazott módozat szerinti teljesítés ezúttal már reá nézve jár hátránnyal.

A fellebbezési bíróság döntése szerinti teljesítés mellett a felperes egyebként a teljesítéskori értékben kapja meg azután az értékben csökkent:

élvezete a fenti szegénységi bizonyítvány és a 18. sorsz. alatt csatolt bírósági végzés szerint végrehajtási zárlat s zárgondnoki kezelés alá vétetett.

A fenti szegénységi bizonyítvány szerint felperes a perben a perköltséget fedezni nem tudja anélkül, hogy a saját és általa tényleg eltartott felesége és két kiskorú gyermeke szükséges tartása sérelmet ne szenvedjen.

Ilyen vagyoni helyzetben helye van a Pp. 112. §-ának második bekezdése alapján járó szegényjognak, miért is azt a kir. Kúria a másodbíróság elutasító végzésének részbeni megváltoztatásával a felperesnek megadta.

A bélyegelőjegyzés kedvezményével járó szegényjogot azonban a kir. Kúria sem találta megadhatónak, a Pp. 112. §-a első bekezdése értelmében ez a kedvezmény azt illeti, akinek a jövedelme nem nagyobb, mint a lakhelyén szokásos közönséges napszám, ezt a körülményt azonban a fenti szegénységi bizonyítvány nem igazolja.

A bélyegilleték lerovására való figyelmeztetés a 72.600/1914. I. M. sz. rendelet 18. §-án, az egyéb figyelmeztetés pedig az 1930. évi XXXIV. t.-c. 8. §-a harmadik bekezdésén alapszik. (1931. nov. 24. — Pk. V. 5109/1931.)

16. Pp. 180. §. 1. pont. — Építési ügyben bíróság hatásköre. — Az 1870: X. t.-c. 14. §-a alapján a fővárosi közmunkáktanácsa által megalkotott fővárosi építésügyi szabályzat IX. fejezetének és XXIV. fejezete 544. §-ának rendelkezései szerint az építésügyi hatóság állapítja meg, hogy a szomszédok érdekei szempontjából és közbiztonsági okokból milyen intézkedés teendő, hogy az azzal járó munkákat a fővárosi építési szabályzat alapján az építkezőt, vagy érdekelt szomszédját terheli-e és hogy a kapcsolatos költséget az érdekelték melyike s mily arányban viseli.

A szabályrendelet szóbanforgó rendelkezéseinek csupán az a jelentőségük, hogy a közigazgatási hatóság maga dönti el azt a kérdést, hogy az általa elsősorban közbiztonsági okokból elrendelt munkálatot melyik fél és milyen arányban köteles végrehajtani, vagy ami ezzel egyértelmű, a munkálattal költségeit viselni. Ezek szerint a szabályrendelet csupán a hatóságilag elrendelt munkálattal végrehajtása érdekében dönt a költségvetés kérdésében, de nem vonja el a bírói hatáskorból a szomszédoknak a hatóságilag elrendelt munkálattól kifolyóan a fennálló tulajdoni-, szolgálmi-, birtoklási viszonyok alapján vagy más magánjogi jogcímen egymás ellen támasztható igényeit, tehát annak a kérdésnek bírói szabályozását sem, hogy a felek egyike követelheti-e a másik féltől a munkálattal általa viselt költségeinek a megtérítését, avagy sem. (K. 1931. nov. 24. — P. IV. 278/1931.)

17. Pp. 180. §. 1. pont. — Hatáskör vámtartozás biztosítására szolgáló jelzálogjog törlésére irányuló követelés tekintetében. — A fennálló jogszabályok annak a kérdésnek elbírálását, hogy a vámkezelési illeték vámilleték, bírságbiztosíték és költségbiztosíték erejéig előjegyzett jelzálogjogok akár téves bejegyzés,

akár a követelésnek bármely okból történt megszűnése következtében helyt foghat-e, a bírói, sőt a jövedéki büntetőbírói hatáskör alól is kivonták és közigazgatási hatáskörbe utalták.

K. A felperes az elhalt férje ellen a m. kir. központi vámigazgatóság által a m. kir. államkincstár nevében folyamatba tett vámjövédéki kihágási eljárás során a férje nevében állott s utóbb általa örökölt ingatlanokra a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság megkeresése alapján a m. kir. kincstár javára vámkezelési illeték, vámilletek, bírságbiztosíték és költségbiztosíték erejéig előjegyzett több milliárd koronára rugó jelzálogjogok törlése iránt lépett fel az alperes ellen keresettel.

Keresetét arra alapította, hogy noha férje ellen a zalaegerszegi kir. törvényszék, mint jövedéki büntetőbíró, a vámjövédéki kihágás miatti eljárást a Pp. 301. §-a utolsó előtti bek. értelmében megszüntette, a kir. kincstár az előjegyzett jelzálogjogokat még sem törölte.

Az 1917: V. t.-c. 66. §-ában nyert felhatalmazás alapján kibocsátott 18.400/1928. P. M. sz. rendelet 1. §-ából megállapíthatóan közadó alatt a vámokat, jövedékeket s mindazokat a szolgáltatásokat is érteni kell, amelyek közadók módjára hajthatók be.

Ekként a felperes keresete közadó biztosítására előjegyzett jelzálogjog törlésére irányul.

A felhívott rendelet 109. §-ának e) pontja értelmében a megrövidített, illetőleg veszélyeztetett közadó megállapítása iránt a pénzügyi hatóság intézkedik, a 20. §-a szerint a biztosítási intézkedést e hatóság eszközli. Az 1924: XIX. t.-c. 123. §-a értelmében a vámtartozás, valamint annak az elbírálására, hogy a kiszabás helyesen történt-e, kizárólag a vámhivatalok és azok felettes hatóságai illetékesek.

Ily felettes hatóságokként az 1924: XIX. t.-c. 146. §-a a vámigazgatóságot s a m. kir. pénzügyminisztert jelöli meg.

A 600/1927. P. M. sz. rendelet 81. §-a szerint a közadók módjára behajtható követelések azért, hogy azok ingatlanok által is biztosítva legyenek, szabályszerű hátraléki kimutatások alapján végrehajtáson kívül is az adós összes ingatlanain biztosíthatók.

A jelzálogjogoknak fizetéstől eltérő más címen való törlését csak a pénzügyigazgatóság kérheti és a jelzálogjogok telekkönyvi törlésével kapcsolatos mindennemű, de a telekkönyvi hatóság eljárását nem érintő panasz tárgyában első fokon ő dönt, a további jogorvoslatok tekintetében pedig az 1924: XIX. t.-c. 146., 147. és az 1901: XX. t.-c.-nek a jogorvoslatokról szóló bírói hatáskört meg nem állapító rendelkezései az irányadók.

Úgy az 1924: XIX. t.-c. 162. §-a, mint a 18.400/1928. P. M. rendelet 18. §-a értelmében a megrövidített köztartozás kiszabása, illetőleg megállapítása és beszedése a jövedéki büntető eljárástól függetlenül, jövedéki kihágás esetében is, az illető közadóra vonatkozó jogszabály szerint történik.

Az 1909: XI. t.-c. 101. §-ában foglalt felhatalmazás alapján kibocsátott 31.000/1928: I. M. sz. rendelet 2. §-ának utolsó bekezdése ezenfelül akként rendelkezik, hogy az illetékes hatóság által jogerősen kivetett, illetőleg megállapított közadótartozás jogossága és helyessége felől a jövedéki büntető-

bíróság nem határozhat s a 14. §. abban az esetben, ha a megrövidített és a megrövidítés veszélyének kitett közadó összegét az illetékes hatóság még nem állapította volna meg jogerősen, úgy a jövedéki büntetőbírószágot csupán az eljárás felfüggesztésének a joga illeti meg.

Végül a 600/1927. P. M. sz. rendelet 149. §-a azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a pénzügyi hatóságnak a büntető. eljárástól függetlenül és még annak megindítása előtt a veszélyeztetett tartozást a vonatkozó törvények. illetőleg törvényes rendelkezések alapján meg kell állapítani és az így kivetett tartozás jogosságának és helyességének az elbírálása nem függ a büntető bíróságnak a bűnügyben hozott határozatától.

A felhívott törvényes rendelkezésekből megállapítható, hogy azok annak a kérdésnek elbírálását, hogy a keresettel töröltetni kért jelzálogjogok akár téves bejegyzés, akár a követelésnek bármely okból történt megszűnése következtében helyt foghat-e, a bírói, sőt a jövedéki büntetőbírószági hatáskör alól is kivonták és közigazgatási hatáskörbe utalták.

E különleges hatásköri rendelkezésekkel szemben a Pp. 39. §-ának ama általános rendelkezése alapján, hogy a telekkönyvi kitérési perek kizárólag annak a bíróságnak az illetékességéhez tartoznak, amelynek területén az ingatlan fekszik, — a bírói hatáskör a jelen esetben sikeresen nem vitatható.

Ha ugyanis a különleges jogszabályok értelmében a bíróság a közadók helyes megállapítása, kivetése és fenn nem állása kérdésében döntésre hatáskörrel nem bír s ha az a kérdés, hogy a keresettel töröltetni kért jelzálogjogok törlése helyt foghat-e, csupán annak az elbírálásával történhetik, hogy a vámtartozások megállapítása, kivetése az ily köztartozásra vonatkozó közjogi és közigazgatási jogi jogszabályoknak megfelelően történt-e s azok megszüntetése jogszabályok értelmében bekövetkezett-e, úgy a dologi jog törlésére vonatkozó perek illetékességét szabályozó Pp. 39. §-a nem szolgálhat alapul annak megállapítására, hogy a bíróság é törvényszakaszi alapján hatáskört nyert az egyébként hatásköre alól kivont annak a kérdésnek az elbírálására, hogy a kir. kincstár javára kieszközölt jelzálogjog, mely különben a bírói úton el nem bírálható közadótartozásnak a járulékos joga, a közadótartozásnak fenn nem állása vagy megszüntetése okából törölhető-e.

Mindezeknél fogva nem sért jogszabályt a fellebbezési bíróságnak az az ítéleti döntése, amellyel a Pp. 180. §. 1. pontjában meghatározott pergátlók alapján a pert megszüntette. (1931. nov. 18. — P. V. 5749/1930.)

18. Pp. 180. §. 1. pont. — Földbirtokrendezési eljárás költségeinek megállapítása. — Kifejezett eltérő törvényes rendelkezés hiányában minden hatóság maga állapítja meg a saját eljárásában felmerülő eljárási költségeket. A földbirtokrendezési (megváltási) eljárásnak az Országos Földbirtokrendező Bíróság által megállapítandó költségei közé tartozik a megváltást szenvedő szakértőjének, mint az 1920:XXXVI. t.-c. 41. §-a és a 60.000/1921. F. M. számú rendelet 55. §-a értelmében alakított tárgyaló bizottság tagjának a díja és költsége is. Ennek a szakértői díjnak a megállapítása, valamint az annak viselése felől

való határozás tehát az Országos Földbirtokrendező Bíróság hatáskörébe tartozik.

K. Kifejezett eltérő törvényes rendelkezés hiányában minden hatóság maga állapítja meg a saját eljárásában felmerülő eljárási költségeket.

A földbirtokrendezési eljárás költségei tekintetében eltérő törvényes rendelkezés nincsen, sőt az idevonatkozó tételes jogszabályok kifejezetten is a földbirtokrendezési ügy érdemének az elintézésére hivatott Országos Földbirtokrendező Bíróságnak a hatáskörébe utalják az eljárás során felmerült költségeknek a megállapítását és az adók viselése tárgyában való határozathozatalt. Így a földbirtok helyesebb megoszlását szabályozó rendelkezésekről szóló 1920: XXXVI. t.-c. végrehajtásához szükséges részletes szabályok tárgyában kibocsátott 60.000/1921. F. M. számú rendelet 195. §-ának második bekezdése értelmében az O. F. B. véghatározatával befejezett eljárás költségét az O. F. B. állapítja meg; a földbirtok helyesebb megoszlását szabályozó rendelkezésekről szóló 1920. évi XXXVI. t.-c. kiegészítéséről alkotott 1924. évi VII. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 5500/1924. M. E. számú rendelet 29. §-ának a második bekezdése értelmében pedig az eljárási költségek megállapítása és viselése körül felmerülő bármely vitás kérdésben kizárólag az Országos Földbirtokrendező Bíróság dönt.

A földbirtokrendezési (megváltási) eljárásnak ekként az Országos Földbirtokrendező Bíróság által megállapítandó költségei közé tartozik a megváltást szenvedő szakértőjének, mint az 1920: XXXVI. t.-c. 41. §-a és a 60.000/1921. F. M. számú rendelet 55. §-a értelmében alakított tárgyalóbizottság tagjának a díja és költsége is. Ennek a szakértői díjnak a megállapítása, valamint az annak viselése felől való határozás tehát az Országos Földbirtokrendező Bíróság hatáskörébe tartozik és pedig nemcsak a megváltás kérdésében ellenérdekű felek, hanem a szakértő és az őt alkalmazó fél közötti jogviszonyban is, amint ezt a Hatásköri Bíróság a hasonló ügyben hozott 1927. H. b. 57/6. számú határozatában megállapította.

A Pp. 180. §-ának 1. pontja alá eső azt a pergátló körülményt, hogy a kereset érvényesítése egyáltalában nem tartozik a polgári perútra, vagy hogy külön eljárásnak van fenntartva, az idézett törvényszakasz utolsó bekezdése és a Pp. 540. §-a értelmében a felülvizsgálati bíróság is hivatalból veszi figyelembe. Ennek következtében a Pp. 182. §-ának első bekezdése értelmében a pert meg kellett szüntetni. Ezzel kapcsolatban azonban a Pp. 505. §-ának első bekezdése, 541. §-ának első bekezdése és 547. §-a értelmében a fellebbezési bíróság ítéletét az elsőbíróság ítéletére is kihatóan csak a felülvizsgálati kérelmekkel megtámadott részében lehetett hatályon kívül helyezni. (1931. dec. 2. — P. II. 4176/1930.)

19. Pp. 180. §. 1. pont. — Államkincstár elleni kárkövetelés érvényesítésére hatáskör. — Orvosi oklevél honosítása körül az állam közgei részéről elkövetett törvényellenességre alapított kártérítési követelés érvényesítése bírói útra tartozik.

K. A Hatásköri Bíróság már ismételt (I. 1929. Hb. 56/4., 1930. Hb. 58/7. szám alatt) kimondotta, hogy a rendes bíróság hatáskörébe tartozik.

az olyan kártérítési kereset elbírálása, amelyet a fél az állam ellen azon az alapon indít, hogy az állam közegei a hatáskörükhöz tartozó hivatalos eljárásban jogellenes rendelkezéssel neki (a félnek) kárt okoztak. E szabály alól kivételnek csak akkor van helye, ha a szóbanlevő kárkövetelésnek a rendes bíróság előtti érvényesítését tételes szabály kizárja.

A fellebbezési bíróság a most előadottaknak megfelelően állapította meg a rendes bíróság hatáskörét, mert a kereset ténybeli állítása az, hogy az állam közegei törvényellenesen jártak el a felperes orvosi oklevélének honosítása körül, olyan tételes szabály pedig nincsen, amely az ilyen tényalapon érvényesített kártérítési igényt kizárná a rendes bíróság hatásköréből. Az alperes részéről felhívott 10.349/1875. VKM számú rendelet (R. T. 302. l.), továbbá a 60.982/1910. VKM számú rendelet (R. T. 1911. évf. 407. l.), ugyanis az utóbbi vonatkozásban semmiféle rendelkezést nem foglal magában.

A fentebb ismertetett elvi álláspontból folyik, hogy a rendes bíróság a panaszolt intézkedés törvényességét (jogos vagy jogtalan voltát), mint a kárkövetelés eldöntésének előkérdését, önállóan megvizsgálhatja. Ez a Hatásköri Bíróságnak fentebb megjelölt határozataiban szintén ki van mondva. Az alperesnek erre vonatkozó érvelése tehát nem alapos.

A pergátló kifogás tárgyalásával felmerült költségről a fellebbezési bíróság az eljárási szabályoknak (Pp. 424. §. 1. és 2. bekezdése) megfelelően döntött, tehát az alperesnek erre vonatkozó támadása is alaptalan.

A felperes a költség felemelése iránt csatlakozott az alperes felülvizsgálatához. A m. kir. Kúria ezt a csatlakozási kérelmet sem teljesíthette, mert a költség összege a pergátló körülmény tárgyalásánál kifejtett munkával helyes arányban áll.

Az alperes a hatáskör megállapítása esetére kérte, hogy az iratok terjesztessenek fel a Hatásköri Bírósághoz, mert szerinte az 1907: XLI. t.-c. 7. §-ának 5. pontjában említett hatásköri összeütközés esete merült fel. A m. kir. Kúria az iratoknak hivatalból való felterjesztését mellőzte, mert a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a felperes részéről érvényesített *kárkövetelés* tekintetében sem a hatáskör kérdésében, sem pedig a kárkövetelés érdemében nem határozott, tehát hatásköri összeütközés a jelen ítélet következtében (ügy-azonosság hiányában) meg nem állapítható. (1931. okt. 2. — P. VI. 1536/1931.)

20. Pp. 180. §. 3. pont. — Törvényes gyermektartásdíj lejárt részleteinek megfizetése iránt támasztott követelés tekintetében a gyámhatóság hatásköre. — A törvényes gyermektartásdíj lejárt részleteinek megtérítése iránt támasztott követelés elbírálását nem lehet azon a címen a rendes bíróság hatáskörébe utalni, hogy az önálló személy részéről, önálló személy ellen támasztott vagyoni jogi követelés, és hogy közelebbről jogalap nélküli gazdagodás vagy tartozatlan fizetés, tehát a családjogi jogcímtől különböző kötelmi jogi jogcím forogna fenn. Mert még ebben az esetben is, a már lejárt tartásdíjak iránt indított perek legnagyobb részében az a kérdés várna elbírálásra, hogy terheli-e a szülőt tartási kötelezettség s ha igen, minő arányban és milyen

összegben. Már pedig ezeknek a kérdéseknek elbírálását az 1894. évi XXXI. t.-c. 96. és 97. §-ai, az ott meghatározott feltételek mellett kizárólag a gyámhatóság részére tartja fenn.

K. A felperes, mint az alperes elvált felesége, az alperest azért kérte 2640 pengő tőkében és járulékaiban marasztalni, mert az alperes atya a törvényből folyó kötelezettsége ellenére, a közös kiskorú leánygyermekük el-tartására 7-ik életévétől 18. életévéig fordított kiadásait megtéríteni el-mulasztotta.

A hatásköri bíróságnak az 1928. évi november. hó 12. napján 1928. Hb. 51/8. szám alatt hozott határozata értelmében, a ... mint a fejbén ...

A Pp. 180. §. 3. pontja alá eső, az eljárás bármely szakában hivatalból figyelembe veendő pergátló körülmény folytán tehát, a m. kir. Kúria a fel-lebbezési bíróság ítéletét, felülvizsgálati kérelemmel megtámadott részében hatályon kívül helyezte és a pert a Pp. 182. §. alapján megszüntette. (1931. okt. 21. — P. III. 7425/1930.)

21. Pp. 498., 503., 506. §. — Fellebbezési eljárás természete. Eljárási jogrendszerünk értelmében — amint az különösen a Pp. 498. §-ának tartalmából domborodik ki — a fellebbezési eljárás az elsőbírósági eljárásnak folytatása és a fellebbezési bíróság a Pp. 503. §-a értelmében azokban a kérdésekben is határoz, amelyek az elsőbíróság előtt tárgyalva, vagy eldöntve nem voltak. Amikor a Pp. értelmében a fellebbezési bíróság előtt az elsőbíró-ságnál fel nem hozott új tényállítások és bizonyítékok felhozha-tók, támadáskép és védelemként új jogok érvényesíthetők és a fellebbezési tárgyalás az elsőbírósnál nem tárgyalt kérdésekre is kiterjed: a fellebbezési bíróság nem korlátozhatja tárgyalását és döntését pusztán a peresfelek közötti vitás keresetváltoztatás kérdésére, még ha az elsőbírósnak csupán ezen az alapon dön-tött is, hanem a Pp. szelleme és tételes intézkedései értelmében az összes további érdemleges kérdéseket is tárgyalása és döntése körébe kell vonnia.

K. Helyesen kifejtett indokaiból a fellebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy adott esetben a kereset elbírálásához az anya összes örö-köseinek perbevonása nem szükséges, az alperesnek idévágó felülvizsgálati támadása tehát helyt nem álló; a keresetváltoztatás fenn nem forgásának ki-mondása miatt intézett felülvizsgálati támadás pedig a Pp. 188. §-ának utolsó bekezdése értelmében figyelembe nem vehető.

Sikeres azonban az alperesnek az a felülvizsgálati támadása, hogy a fellebbezési bíróság eljárási szabálysértéssel hozott ítéletet akkor, amikor az ügyet csupán a keresetváltoztatás kérdésében és nem egyúttal érdem-ben is bírálta el.

A fellebbezési bíróság az elsőbírósnak azt a döntését, amely szerint a felpereseket meg nem engedett keresetváltoztatás miatt keresetükkel el-utasította, magáévé nem tevén, ítéletében csak ezt az előkérdést döntötte el

és az iratoknak további eljárás végett az elsőbírósághoz való visszaküldését rendelte el — nyilván a Pp. 506. §-a alapján.

A fellebbezési bíróságnak ez az eljárása azonban oly lényeges eljárási szabályt sért, amelyről a felek le sem mondhatnak (Pp. 223. §. második bekezdés).

... Mint a fejen...

A fellebbezési bíróság a Pp. 506. §-ában foglalt rendelkezést az adott esetben nem alkalmazhatta.

A Pp. 560. §-a ugyanis kimerítően sorolja fel azokat az eseteket, amelyekben a fellebbezési bíróság az ügyet az elsőbírósághoz visszautasítja, vagy visszautasíthatja. Ezek pedig: az utódlás kérdése, az alap és mennyiség szerint vitás követelések esete és a perújítás kérdése. Ezek az esetek mint kivételes intézkedések sem analógia, sem egyéb címen ki nem terjeszthetők.

Minthogy a jelen perben sem utódlás, sem perújítás kérdéséről nincs szó, az alap és mennyiség szerint vitás követelés esetében követhető eljárás alkalmazása történt. Az erre vonatkozó rendelkezés azonban nem alkalmazható a fennforgó esetben, — nem terjeszthető ki arra, — mert nem alap és mennyiség szerint vitás követelésről, vagyis nem oly esetről van szó, amikor a Pp. 391. §-a értelmében az alap fennállását közbenszóló ítélettel lehet előzetesen megállapítani.

A keresetváltoztatás fennállása a jelen esetben a követelhetés előkérdése ugyan, de nem tekinthető a Pp. 391. §-ában jelzett oly *alapnak*, amelynek elbírálására a közbenszóló ítélet is szolgálhat és a további eljárás keretében már csak a mennyiség kérdése volna eldöntendő. Ezért a fellebbezési bíróság a keresetváltoztatás kérdésében elfoglalt álláspontjához képest — ítélet hozatalának mellőzésével — az eljárást maga folytatni és azokban a további kérdésekben is határozni tartozik, amelyek az elsőbíróság előtt tárgyalva vagy eldöntve nem voltak és az elsőbíróság ítéletét így kell felülbírálnia.

Minthogy pedig ezek szerint a fellebbezési bíróság a kereset érdemében nem határozott és idevonatkozólag tényállást meg nem állapított, a m. kir. Kúria a Pp. 543. §-a értelmében a fellebbezési bíróság ítéletét és eljárását feloldotta és a fellebbezési bíróságot további eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. (1931. okt. 22. — P. V. 7721/1929.)

KERESKEDELMI JOG.

22. (Kt. 20. §.), 1908: LVII. t.-c. 1. §. — Üzletátruházás. — A kereskedelmi üzlet átruházására vonatkozó jogszabályok nem kívánják meg az üzleti kötelezettségekért való felelősséghez azt, hogy az átvevő a volt üzlettulajdonosnak az üzlethez tartozó minden vagyont átvegye: hanem ahhoz az eset körülményei szerint elegendőnek tekintendő olyan jogi helyzetnek, olyan üzleti előnyöknek az átengedése, amelyekből az üzlet folytatásának a lehetősége függ. (K. 1931. nov. 11. — P. IV. 3384/1930.)

23. (Kt. 20. §.), 1908: LVII. t.-c. — Üzletből eredő kötelezettség fogalma. — E t.-c. rendelkezésein alapuló felelősség szempontjából üzletből eredőnek nem csupán az üzlet folytatásához szükséges valamely kötelezettségvállalást kell tekinteni, hanem általában minden olyan kötelezettséget, amely az üzlet létevel oki összefüggésben van, nem tevén különbséget, hogy az átruházói kötelezettség minő jogalaphól ered. (K. 1931. okt. 23. — P. IV. 1674/1931.)

24. (Kt. 20. §.), 1908: LVII. t.-c. 1. §. — Kereskedelmi üzlet átruházása. — Kereskedelmi üzlet eladása esetén az üzlethez tartozó ingóságok korábbi végrehajtásizár alá vétele a vételszerződésből folyóan az eladót terhelő jogátruházás fogyatékoságát jelenti, mert ez a körülmény meggátolja a vevőt a vétel tárgyával való szabad rendelkezésében és korlátlan gazdasági felhasználásában, miután a bírói zár alá vett ingóságok eladásával bünvádi eljárásnak teheti ki magát.

Ha pedig az eladó az üzlet megkötése alkalmával a dologra vonatkozó jogátruházás fogyatékoságát a vevő előtt elhallgatja és erről a fogyatékoságról a vevőnek sincs tudomása, a jogátruházás fogyatékoságára való tekintettel a vevő az üzlettől minden további előfeltétel nélkül elállhat. (K. 1931. okt. 7. — P. IV. 1844/1930.)

25. Kt. 225. §. — Szövetkezet alapszabályainak felülbírálása. — Elnöklés joga, elnöki szavazati jog, közgyűlés összehívása, igazgatósági vagy felügyelőbizottsági tag elmozdítása, igazgatóság tagjainak fizetése, szövetkezeti tag felelőssége. (Az elvi kijelentéseket lásd az indokolásban.)

K. A szövetkezetet alapszabályának módosítására a 68.300/1914. I. M. számú rendelet 32. §-a alapján felhívó cégbírói végzésre vonatkozó másodbírói végzést a m. kir. Kúria a hivatkozott rendelet 29. §-a értelmében egész terjedelmében bírálta felül, a felfolyamodó szövetkezet panaszaira tekintet nélkül.

Az alapszabály 24. §-a úgy szól, hogy a „Fructus” Gyümölcsértékesítő és Szeszfőző Szövetkezetek Központja mint szövetkezet megbízottja részt vehet úgy az igazgatósági és felügyelőbizottsági üléseken, mint a közgyűléseken és öt indítványokat tehet, sőt szükség esetén elnökölhet is.

A Kt. nem tartalmaz korlátozást arra nézve, hogy a szövetkezet közgyűlésén, igazgatósági és felügyelőbizottsági ülésén ki elnökölhet. A szövetkezeti tagok, továbbá az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok jogát pedig másnak az elnöki működése magában véve nem csorbítja, ha az elhatározás (szavazás) joga ebben az esetben is csak őket illeti. Különösen kisebb szövetkezeteknek fontos érdeke is fűződik ahhoz, hogy szélesebb körű üzleti tapasztalatokkal rendelkező egyén vezesse a szerveinek tanácskozását.

Nincs tehát törvényi akadály annak, hogy a szövetkezet alapszabálya az elnöklésre feljogosítsa annak a központi szövetkezetnek kiküldöttjét is, melynek az alapszabály 20. §-a szerint maga a szövetkezet is tagja.

Az alapszabály 24. §-ának az a rendelkezése azonban, hogy a központ megbizottja „szükség szerint elnökölhet”, határozatlan az elnöklésének esetére nézve, szemben az alapszabály 28. §-ával, mely szerint: „a közgyűlés elnöke az igazgatóság által saját köréből választott elnök, vagy elnökhelyettes, ezek akadályoztatásakor pedig a közgyűlés többsége által erre kijelölt tag”, a 37. §. 3. bekezdésével, mely szerint: „az igazgatóság tagjai maguk közül évenként elnököt és alelnökhelyettest választanak”, végül a 43. §. 2. bekezdésével, mely szerint: „a felügyelő bizottság elnökét és ennek helyettesét a bizottság maga választja”.

Ezeket az alapszabályi rendelkezéseket tehát a közgyűlésnek alapszabálymódosítás formájában összhangba kell hoznia.

A központi megbizottnak, elnöklése esetére, az alapszabály 24. §. második bekezdésében adott azt a jogosítványt azonban, hogy szavazategyenlőségénél (a közgyűlésen, illetve az igazgatósági és felügyelő bizottsági üléseken) ő dönt, a m. kir. Kúria is jogszabálysértőnek találta. A határozatok meghozatalához ugyanis szótöbbség lévén szükséges, szavazategyenlőségénél az elnök döntése lényegileg szavazati jognak a gyakorlása, ami pedig a Kt. 225. §. 13. pontjából, továbbá a Kt.-nek a 241., illetve 244. §-a folytán a szövetkezetekre is alkalmazandó 182. és 194. §-aiból kitűnően csak a szövetkezeti, illetve igazgatósági és felügyelő bizottsági tagokat illetheti.

Az alapszabály 29. §-ának első bekezdés első mondata szerint: „a közgyűlést a Kt. 178. és 195. §-aiban említett esetek *kivételeivel* az igazgatóság hívja össze”.

A kir. ítélőtábla tévesen tartja ebből a szövegből törlendőnek a Kt. 178. §-ára utalást. Hiszen az alapszabály 30. §-a külön fel is vette a Kt. 178. §-ának a Kt. 240. §-ánál fogva a szövetkezetekre oly értelemben alkalmazandó rendelkezését, hogy az üzletrészek $\frac{1}{10}$ -ed részét képviselő tagok a közgyűlés összehívását az ok és cél megjelölése mellett bármikor kérhetik, és ha e kívánságuknak az igazgatóság 8 nap alatt nem tenne eleget, a közgyűlést kérelmükre a cégbíróság hívja össze. Nyilvánvaló tehát, hogy az alapszabály 29. §. első bekezdés első mondata a „kivévelt” csak arra az esetre érti, ha maga az igazgatóság nem intézkednék a közgyűlés összehívása iránt.

Az alapszabály 35. §-a úgy hangzik, hogy a közgyűlés bármikor elmozdíthatja ugyan az igazgatóság, vagy felügyelő bizottság bármely tagját, de ily határozatot csak akkor hozhat, ha megfelelő indítvány a közgyűlés napirendjére fel volt véve.

Téves a kir. ítélőtáblának az az álláspontja, hogy ez a korlátozó rendelkezés ellenkezik a Kt. 183. §. második bekezdésével és 194. §. második bekezdésével, amelyek a Kt. 241. és 244. §-ai folytán a szövetkezetekre is alkalmazandók. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok közgyűlési elmozdíthatóságának a most felsorolt szakaszokban foglalt törvényi biztosítása ugyanis nem érinti a Kt. 177. §-ában foglalt azt az általános jogsza-

bályt, hogy a közgyűlés érvényes határozatokat csakis a közgyűlési meghívóban kijelölt tárgyak fölött hozhat (az újabb közgyűlés összehívására vonatkozó indítvány kivételével. (V. ö. P. H. T. 845.) Hiszen az elmozdítathóság kimondása nyilván csak azt akarja elérni, hogy a közgyűlést ne korlátozzák az alapszabálynak, vagy az igazgatósági, illetőleg felügyelő bizottsági tagokkal kötött szerződésnek a működésük tartalmát előre megszabó intézkedései, (melyeknek csupán a magánjogi igényekre van kihatásuk).

Megfelelő határozott kifejezés nélkül nem tehető fel, hogy a törvény épen a szövetkezet működését gyakran igen erősen érintő személyi változások keresztyűvitelénél akart eltekinteni a meghirdetésben rejlő attól a biztosítéktól, amely lehetővé teszi, hogy a szövetkezet tagjai előzetesen mérlegelhessék a közgyűlésen részvételük szükségének kérdését és így az igazi többség akarata érvényesüljön.

A Kt. 240. és 241. §-ai folytán a szövetkezetekre is alkalmazandó 179. §-ának első bekezdés első pontja szerint az igazgatóság tagjait a közgyűlés választja, még pedig a Kt. 182. §-a értelmében fizetés mellett vagy anélkül. Ebből — az állandó joggyakorlathoz képest — az is következik, hogy az igazgatóságnak nincs joga ahhoz, hogy valamely tagja részére, bár külön megbízás alapján (sőt esetleg szövetkezeti alkalmazottként) teljesített tevékenység ellenszolgáltatása fejében is, oly vagyoni juttatást adjon, mely az alapszabályban tüzetesen körülhatárolva nincs, vagy közgyűlési határozaton nem nyugszik. (P. H. T. 844.).

Jogszabályt sért tehát az alapszabály 41. §. első bekezdésének az a rendelkezése, mely szerint az igazgatóság a szövetkezet ügyeinek vitelével esetről-esetre, vagy állandóan megbízott tagjainak fizetését, jutalékát, vagy bármely javadalmazását megállapítja.

A másodbírótság ellenkező álláspontja téves.

Az alapszabály 40. §-ának *b)* pontja magában véve avval, hogy a napi biztosi napidíjak megállapítását az igazgatóság hatáskörébe utalja, nem sérti meg az igazgatósági tagok díjazásának a közgyűlés hatáskörébe tartozására vonatkozó jogtételt, mert az alapszabályban nincs olyan intézkedés, mintha napibiztosok gyanánt csak az igazgatóság tagjai volnának alkalmazhatók.

Mindenesetre kifejezésre kell azonban juttatni az alapszabály 40. §-ának *b)* pontjánál, hogy igazgatósági tag napibiztosi díjazásának megszállására nem jogosult az igazgatóság.

Az alapszabály 9. §-ának első bekezdése szerint a tag a szövetkezet kötelezettségeiért üzlet részének kétszeres összegéig felelős.

Ezt a felelősséget a *szövetkezet hitelezői* a Kt. 232. §-a, továbbá a Cst. 257.—261. §-ai értelmében csupán a szövetkezet ellen nyitott csóddal kapcsolatban érvényesíthetik.

Ettől a csódbeli ügynevezett kivetési eljárástól azonban teljesen független *maga a szövetkezet* és tagjai közti belső jogviszonyra tartozó az a kérdés, vajjon a szövetkezet a fennállása alatt időnként mutatkozó veszteséget a tagok közt miképpen oszthatja fel.

Mivel e tekintetben a törvény (K. T. 225. §. 7. pont) nem tartalmaz

korlátozást, nincs akadálya olyan alapszabályi intézkedésnek, hogy az üzletrészeket is meghaladó veszteség fedezésére a szövetkezet közgyűlése a tagjaitól bizonyos pótbefizetéseket kívánhat.

Nem sért törvényt az alapszabály 51. §. harmadik bekezdése azzal a rendelkezésével, hogy a tagoktól az üzletrészek névértékének még egyszeres összegéig terjedhető befizetések is követelhetők.

Támogatja ennek az álláspontnak a helyességét az 1898:XXIII. t.-c. 14. §. harmadik bekezdése, mely az e törvény értelmében alakult gazdasági és ipari hitelszövetkezeteknek kifejezetten is megengedi annak az alapszabályba felvételét, hogy a tartalékalapból és üzletrész követelésekből ki nem került veszteségek fedezésére a tagoktól az üzletrészek névértékének még egyszeres összegéig terjedő befizetéseket is követelhet a közgyűlés.

Sőt az 1898. évi XXIII. t.-c. 14. §. 4. bekezdése még azt is kimondja, hogy ezek a befizetések nem érintik a tagok hitelezőkkel szemben fennálló felelősségének mértékét, a felfolyamodó szövetkezet alapszabályának 51. §. harmadik bekezdése pedig, — élve a rá egyedül irányadó kereskedelmi törvény mellett, fennálló rendelkezési szabadsággal, — az üzletrész névérték még egyszeresének befizetésére a tagokat csak a felelősségük korlátaiban belül kötelezi (tehát megterhelésüket nem fokozza), amit kellően kifejezésre juttat azzal, hogy utal a felelősséget az üzletrészek névértékének kétszeresében megszabó 9. §-ra. (1931. okt. 30. — Pk. IV. 4302/1931.)

26. Kt. 225. §. 8. pont. — Szövetkezeti alapszabályok tartalma. — A Kt. 225. §.-ának 8. pontja azt írja elő, hogy az alapszabályokba fel kell venni az igazgatóság szervezetét, mikénti választási módját, annak hatáskörét és működésének idejét, nincsen ezért szükség olyan alapszabályi intézkedésre, hogy a közgyűlés nyombani összehívása volna szükséges abban az esetben, ha az igazgatóság létszáma annyira lepadt, hogy az alapszabályokban megállapított legkisebb létszámát sem éri el, amennyiben önként értetődik, hogyha ez az eset beáll, felmerülhet egy rendkívüli közgyűlés összehívásának szükségessége. Természetes ugyan, hogy valamennyi igazgatósági tagot meg kell hívni az igazgatósági ülésre, de ilyen intézkedést az alapszabályokba azért nem kell felvenni, mivel az előbb felhivott törvényszakasz tüzetesen meghatározza az alapszabályok idevonatkozó szükséges tartalmát, ilyen rendelkezést azonban nem tartalmaz. (K. 1931. nov. 5. — Pk. IV. 2151/1931.)

27. Kt. 350. §. — Kereskedelmi csalás. — Ha a vevő az eladótól jutazsákot vásárolt, az eladó ellenben papír és textilít zsákokat szállított, akkor az árúnak nem minőségi hiányáról van szó, hanem arról, hogy az eladó nem a szerződés tárgyát adta át, hanem más árút szállított; amely esetben pedig a kereskedelmi törvénynek az árú haladéktalan megvizsgálására és az azonnali értesítésre vonatkozó rendelkezéseire az eladó nem hivatkozhatik. (K. 1931. okt. 21. — P. IV. 1301/1930.)

28. Vt. 3. §. 5. pont. — Hamis váltói aláírás. — Váltóra-
vezetett hamis aláírás mint eredetileg érvénytelen váltónyilat-
kozat, utólagos jóváhagyás esetén sem szül váltójogi kötelezett-
séget s így a fellebbezési bíróságnak a keresetet elutasító dön-
tése nem sérti az anyagi jogot. (K. 1931. okt. 29. — P. VII.
4649/1930.)

Most jelent meg

Dr. Fabinyi Tihamér

egyet. m. tanár

A **POLGÁRI PERRENDTARTÁS**
ZSEBKÖNYVE

című munkája.

Ára a bibliai lenpapirra nyomott kötetnek, erős kötésben 24 P.

Most jelent meg

A **PERES**
IGAZSÁGÜGYI
IRATMINTATÁR

I. KÖTETE

Szerkesztették:

Dr. Lányi Márton, Dr. Sándor Aladár és Dr. Tatics Péter

A kétkötetes munka
előfizetési ára **50** aranypengő